

Torsdag 21 mars 9.10-12.40

Muren på kyrkogården och i landskapet – historia, skydd och underhåll

KURT JOHANSSON

NATURSTENSMUREN ÄR ETT värdefullt inslag på våra kyrkogårdar och i landskapet. Det finns lagstadgat ansvar att bevara den med tanke på dess kulturhistoriska och biologiska värden. Genom att förstå historien, varför, hur och av vad den byggts och vem som lever i den, ökar förståelsen av dess värde.

Ett bra underhåll förebygger skador och underlättar förvaltningen av muren. En skadad mur kan repareras men det fordrar ingående kunskap och innebär ofta en stor kostnad. Muren kan vara skyddad av lagen och tillstånd krävs för att ta bort eller ersätta den.

Seminarieets sakkunniga föreläsare ger kunskap och insyn i vikten av att känna till naturstensmurens historia och konstruktion för anpassad skötsel och åtgärder. Det blir verklighetsförankrade åtgärdsförslag och förbyggande råd för att minska problem och kostnader för murens förvaltning.

- 09.10 Välkommen och inledning
- 09.20 Muren – ett historiskt perspektiv – varför, vad och hur?
Catharina Svala, docent, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
- 10.00 Murens skydd som kulturmiljö, *Catharina Svala*
- 10.10 Fika med smörgås
- 10.40 Murens biologiska värden och biotopskydd, *Åsa Jakobsson, biolog, Regionmuseet/Landsantikvarien i Skåne*
- 11.15 Förståelse för naturstensmurens konstruktion och yttre påverkan för rätt åtgärder, *Kurt Johansson, bergsingenjör, professor, SLU, VD Stenkompetens AB*
- 11.45 Åtgärdsförslag för några konkreta fall av skötsel, underhåll och reparation av kyrkogårdsmurar, *Kurt Johansson*
- 12.30 Sammanfattning och frågor
- 12.40 Avslutning

Moderator: Elisabeth Svalin Gunnarsson, Kulturträdgården
Seminarier görs i samarbete med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

Torsdag 21 mars 13.30-16.50

Fruktträdsbeskärning med trädet i fokus

ANN-CATRIN THOR

DE FRUKTGIVANDE TRÄDEN i våra trädgårdar och på offentliga platser är värdefulla och många. Vanligast är äppelträdet. Beroende på trädets ålder, art och sort varierar beskärningsinsatserna. Alla träd ska inte behandlas lika. Varför de blivit planterade, i vilken miljö de växer och hur vi vill att de ska utvecklas är viktigt att beakta. Vad är egentligen bäst för trädet? Och vilka redskap ska man använda? Ska hatten kunna kastas genom trädet när man är klar? Får man fortfarande beskära på vårvintern eller är det endast JAS-beskärning som gäller? Förblöder plommonträdet om man beskär det på våren?

Ja, frågorna och även missförstånden är många. Här ges grundläggande, aktuell kunskap i ämnet och det finns tillfälle att ställa egna beskärningsfrågor. Det är ett seminarium för fruktträdens bästa.

Samtliga föreläsare medverkar i kursen Grönt Kort, som certifierat närmare 400 fruktträdsbeskärare sedan kursen startade 1996 av Riksförbundet Svensk Trädgård.

- 13.30 Välkommen och inledning
- 13.40 Beskärning med beaktande av trädens historik och fysiologi,
Henrik Morin, trädgårdskonsult, Morin Grön Produktion
- 14.20 God säkerhet och bra beskärningsredskap – för dig och trädens skull, *Ann-Catrin Thor, trädgårdsrådgivare, Tada*
- 14.50 Fika
- 15.20 Uppbyggnadsbeskärning – ge trädet bra förutsättningar,
Henrik Bodin
- 15.50 Underhållsbeskärning på trädets villkor, *Henrik Morin och Ann-Catrin Thor*
- 16.30 Frågor och klargöranden
- 16.50 Avslutning

Moderator: Henrik Bodin, trädgårdsrådgivare, Riksförbundet Svensk Trädgård
Seminarier görs i samarbete med Riksförbundet Svensk Trädgård

Torsdag 21 mars 13.20-16.50

Invasiva främmande växtarter – riskbedömning och bekämpning

CATJA ERIKSSON

INVASIVA FRÄMMANDE ARTER påverkar vår natur, hälsa och samhälle och är ett hot mot biologisk mångfald både på land och i vatten. Vad händer om inget görs och hur ser situationen ut i Sverige? Vilka växter ska bekämpas och vilka ska vi vara observanta på? Hur bekämpar och begränsar vi dessa växter på bästa sätt? Ska alla bekämpas eller kan det finnas geografiska och andra skillnader? Och hur ska vi sedan ta hand om avfallet? Vad säger rådande lagstiftning och hur ska den efterlevas?

Dessa frågor brottas myndigheter, yrkesutövare och hela Trädgårdssverige med. Med kunskap, insikt och tydliga riktlinjer blir den gemensamma kampen mot de invasiva växterna effektivare. Lär av seminariet men dela även med dig av dina erfarenheter och frågeställningar i detta angelägna ämne.

Moderator: Isak Isaksson, biolog och sakkunnig, Naturskyddsföreningen
Seminarier görs i samarbete med Naturvårdsverket

- 13.20 Välkommen och inledning
- 13.30 Invasiva främmande växter – vad händer om vi inget gör?
Nils Carlsson, expert på invasiva, främmande arter, Länsstyrelsen Skåne
- 13.50 Förordningar och växtförteckningar – vad ska göras och av vem? *Naturvårdsverket*
- 14.10 Invasiva främmande växter – hur görs den biologiska och ekologiska riskbedömningen? Vilka är de värsta växterna?
Är de samma för hela Sverige? Mora Aronsson, Artdatabanken, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
- 15.00 Fika
- 15.30 Dagens värstingväxter – bekämpningsstrategier för reglerade och oreglerade växter, *Naturvårdsverket*
- 16.00 Bekämpning av gul skunkkalla – konkret exempel,
Nils Carlsson
- 16.20 Hur tar vi bäst hand om växtavfallet? *Naturvårdsverket*
- 16.40 Frågor och diskussion
- 16.50 Avslutning

Träd i staden – rätt träd för rätt plats och användning

STADEN HAR UTVECKLAT sitt eget klimat och sina egna växtbetingelser. För att möta dessa utmaningar behöver vi utveckla en förståelse för växtanvändning, som är unik för staden. Träden och dess ekosystemtjänster är viktiga för hållbara och hälsosamma förhållanden som att ge svalka och förbättra luftkvaliteten i staden. Valet av träd och en bra design blir avgörande för resultatet. Erfarenhet och forskning ger vägledning för bra och nya val. Större mångfald av stadsträd behövs.

Gå på båda
seminarierna
till paketpris
2 090 kr

En ny, kostnadsfri trädguide, *Tree Species Selection for Green Infrastructure – A Guide for Specifiers*, som Andrew D Hiron och Henrik Sjöman tagit fram, presenteras under seminariet. Genom att förstå trädens naturliga anpassningar och biologiska investeringar är det lättare att ge träden de bästa förutsättningarna. Och att välja rätt träd eller buskträd för rätt plats och användning i staden.

Dagen är uppdelad i två halvdagsseminarier. Välj endera eller gå på båda till rabatterat pris och mer trädkunskap.

Fredag 22 mars 9.10–12.30

- 09.10 Välkommen och inledning
- 09.20 Träd i staden och klimatanpassad design, Henrik Sjöman
- 10.10 Fika med smörgås
- 10.40 Trädens förmåga att förbättra luftkvaliteten i stadsmiljöer, Jenny Klingberg, miljöinformator och forskare, Göteborgs botaniska trädgård
- 11.15 Evidence based tree selection guide for urban environments, Andrew D Hiron
- 12.20 Sammanfattning och frågor
- 12.30 Avslutning

Fredag 22 mars 13.30–16.50

- 13.30 Välkommen och inledning
- 13.40 Val utifrån trädens biologiska investeringar och dess betydelse för etablering, tolerans och skötsel, Henrik Sjöman
- 14.30 Fika
- 15.00 Trees tolerant for dry and warm sites, Andrew D Hiron
- 15.40 De bortglömda buskträden – deras betydelse och användning i offentliga miljöer, Johan Slagstedt, landskapsingenjör, Markkompaniet Syd AB
- 16.40 Sammanfattning och frågor
- 16.50 Avslutning

Andrew D Hiron

is a Senior Lecturer at the University Centre Myerscough in the middle of Great Britain.

He teaches in Arboriculture and Urban Forestry, specialising in tree biology and arboricultural practices. Andrew is passionate about translating science into practice. His current research activity focuses on the use of plant traits to inform species selection for urban environments and enhance the resilience of urban forest.

Andrew föreläser på engelska.

Moderator på båda seminarierna:

Henrik Sjöman, lärare och forskare, SLU, Alnarp och vetenskaplig intendent, Göteborgs botaniska trädgård
Seminariet görs i samarbete med Göteborgs botaniska trädgård

Fredag 22 mars 13.00–17.00

Humleodling – i större och mindre omfattning

HUMLE HAR HISTORISKT sett varit en viktig gröda i Sverige – odlingen har till och med varit lagstadgad. Under 400 års tid var det varje bondes plikt att hålla med humlegård. Humlekottarna behövdes som konserveringsmedel för att säkerställa tilltillgången. Idag efterfrågas svensk humle åter av mikrobryggerier och hemmabryggare. Den svenska produktionen ökar men det finns utrymme för fler producenter, både i större som mindre skala. Efterfrågan är större än tillgången. Lokalproducerat humle ger ölet ett värdefullt mervärde.

Seminarierets föreläsare är de främsta inom området och lär om humlets historia, egenskaper, sortval, plantering, skörd, torkning, lagring och maskiner m.m. Träffa odlare och ta del av deras erfarenheter – från en mindre odling till en mer storskalig humleproduktion. Med är även representanter för Svenska humleodlareföreningen med sina samlade erfarenheter. Låt seminariet bli startskottet för din ekologiska humleodling.

- 13.00 Välkommen och inledning
- 13.10 Historisk svensk humle – vad är det och är den odlingsvärd? Else-Marie Strese, biolog och docent i agrarhistoria
- 14.10 Bensträckare
- 14.20 Att odla humle, Kirsten Jensen, odlingsrådgivare, Länsstyrelsen Västra Götaland
- 15.00 Fika
- 15.20 Att odla humle, Kirsten Jensen
- 16.00 Att odla humle i mindre skala, Tony Johansson, humleodlare, EgyptensOas AB
- 16.15 Storskalig humleodling – våra samlade erfarenheter, Marianne Persson och Bengt Jönsson, humleodlare, Korngården AB
- 16.45 Frågor och diskussion
- 17.00 Avslutning

Moderator: Tony Johansson, ordförande i Svenska humleodlareföreningen

Seminariet görs i samarbete med Svenska humleodlareföreningen

Anmälan

Ni anmäler er via www.for.se senast 3 mars. Fyll i namn, företag/organisation, e-post och mobilnummer och faktureringsadress med ref. nr om det krävs av er arbetsgivare. Faktura och biljettkod till mässan skickas med e-post.

Anmälan är bindande. Vid återbud före den 3 mars debiteras halva avgiften, därefter hela avgiften. Platsen kan överlåtas till annan deltagare från företaget/organisationen.

Vi reserverar oss för eventuella förändringar i seminarieprogrammet.

Seminariekostnad

Varje seminarium kostar 1 290 kr.

Studentpriset är 990 kr. Fika under pausen och inträdet till mässan ingår. Paketpris för båda seminarierna på fredagen är 2 090 kr. Ingen moms debiteras eftersom FOR är en ideell förening och momsbefriad.

Information

www.for.se och www.tradgardsmassan.se

Frågor

lise-lotte.bjorkman@for.se
070-293 30 85

Fritidsodlingens Riksorganisation, FOR, är medarrangör av Nordiska Trädgårdar, som anordnas av Stockholmsmässan. FOR ordnar rådgivningsgatan, de öppna föredragen samt de yrkesinriktade seminarierna under mässan. **Rådgivningsgatan** är samlingsplatsen för sällskap, föreningar och organisationer som alla har anknytning till fritidsodlingen i landet. Här finns kunskap och engagemang och svar på era trädgårdsfrågor. **De öppna föredragen** är korta, kostnadsfria föredrag som pågår under mässans fyra dagar på tre olika scener. Föredragen bjuder på det mesta inom trädgård som växter, odling, mat, böcker, utnämningar och prisutdelningar m.m. **Utställarna på trädgårdsmässan** kommer från olika verksamhetsområden och alla finns samlade i A-hallen i år. **Idéträdgårdarna och balkongerna** är två av mässans kreativa höjdpunkter med massor av inspiration. Mässans tema – **Vild och Kontrollerad** – är den gemensamma röda tråden.